

Teaching Guide

Identifying Data					2022/23
Subject (*)	PSYCHOLOGY		Code	651G01012	
Study programme	Grao en Fisioterapia				
Descriptors					
Cycle	Period	Year	Type	Credits	
Graduate	Yearly	Second	Basic training	9	
Language	Spanish				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department	Psicoloxía				
Coordinador	Gonzalez Cabanach, Ramon	E-mail	r.cabanach@udc.es		
Lecturers	Franco Taboada, Victoria Gonzalez Cabanach, Ramon González Fernández, María Dolores	E-mail	v.franco@udc.es r.cabanach@udc.es m.d.gonzalez@udc.es		
Web					
General description	<p>Os contidos da materia contemplan entre as súas actividades formativas o coñecemento psicosocial do paciente e da actividade profesional, así como o coñecemento e manexo da relación profesional da saúde-paciente.</p> <p>Entre os obxectivos fundamentais desta materia atópanse que os alumnos adquiran os coñecementos necesarios para identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade; que comprendan os aspectos psicolóxicos na relación fisioterapeuta-paciente; que interioricen conceptos como saúde, calidade de vida e benestar e interrelaciónelas entre os mesmos; que coñezan e desenvolvan as bases da comunicación humana como base das relacións interpersoais; que adquiran coñecementos sobre as interaccións entre as emocións, a saúde e a tensión, desenvolvendo estratexias de traballo e afrontamiento adecuadas para mellorar as súas habilidades como futuros profesionais do campo da saúde; que adquiran coñecementos sobre os problemas de deterioración cognitiva, de procesos dexenerativos asociados ás demencias e os problemas derivados da diversidade funcional mental psíquica e física, desenvolvendo recursos e técnicas de estimulación cognitiva e fisioterapéutica para unha intervención adaptada ás características particulares do paciente; que comprendan a importancia do propio proceso de aprendizaxe ao longo de toda a vida e que desenvolvan a capacidade de identificar os factores que interveñen no traballo en equipos multidisciplinares no ámbito da saúde.</p> <p>Desde unha perspectiva psicopedagóxica, a docencia dunha materia destas características para futuros fisioterapeutas debe fornecerlles non só os coñecementos e a metodoloxía necesaria para facer fronte ás situacións particulares coas que se poden atopar na súa vida profesional, senón tamén axudarlles a desenvolver unhas actitudes de reflexión, de crítica e de compromiso para facer fronte ás mesmas.</p>				

Study programme competences / results

Code	Study programme competences / results
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas como enfermas, no medio natural e social.
A4	Adquirir a experiencia clínica adecuada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos; de forma que, ao termo dos estudos, os estudantes saiban aplicalos tanto a casos clínicos concretos no medio hospitalario e extrahospitalario, como a actuacións na atención primaria e comunitaria.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.

B1	CB1 - Que los estudiantes hayan demostrado poseer y comprender conocimientos en un área de estudio que parte de la base de la educación secundaria general, y se suele encontrar a un nivel que, si bien se apoya en libros de texto avanzados, incluye también algunos aspectos que implican conocimientos procedentes de la vanguardia de su campo de estudio
B2	CB2 - Que los estudiantes sepan aplicar sus conocimientos a su trabajo o vocación de una forma profesional y posean las competencias que suelen demostrarse por medio de la elaboración y defensa de argumentos y la resolución de problemas dentro de su área de estudio
B3	CB3 - Que los estudiantes tengan la capacidad de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro de su área de estudio) para emitir juicios que incluyan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica o ética
B4	CB4 - Que los estudiantes puedan transmitir información, ideas, problemas y soluciones a un público tanto especializado como no especializado
B5	CB5 - Que los estudiantes hayan desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía
C1	Adequate oral and written expression in the official languages.
C3	Using ICT in working contexts and lifelong learning.
C4	Acting as a respectful citizen according to democratic cultures and human rights and with a gender perspective.
C5	Understanding the importance of entrepreneurial culture and the useful means for enterprising people.
C6	Acquiring skills for healthy lifestyles, and healthy habits and routines.
C8	Valuing the importance of research, innovation and technological development for the socioeconomic and cultural progress of society.
C9	Ability to manage times and resources: developing plans, prioritizing activities, identifying critical points, establishing goals and accomplishing them.

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences / results		
Ter a capacidade de identificar os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde ou enfermidade das persoas, familias e comunidade.	A1 A4 A6	B1 B3	
Comprender e desenvolver a teoría da comunicación e habilidades interpersoais.	A4 A13	B2 B4	C1 C4 C9
Comprender teorías de aprendizaxe aplicados na educación en saúde eo proceso de aprendizaxe ao longo da vida.	A4 A17	B1 B5	C3
Comprender os aspectos psicolóxicos na relación fisioterapeuta-paciente.	A1 A4 A17	B2 B4	C4 C6 C9
Identificar os factores implicados en situacións de traballo en equipo e en situacións de liderado.	A4 A13 A17	B3	C3 C5 C8 C9
Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia doméstica para adestrar os alumnos na prevención, detección precoz, tratamento e rehabilitación das vítimas de tal violencia.	A4 A17	B3	C4 C6

Contents	
Topic	Sub-topic

<p>1. Introducción. Saúde, calidade de vida e benestar</p>	<p>Concepto de saúde: un modelo integrador. Concepto de calidade de vida e os distintos modelos conceptuais do mesmo. Benestar: Benestar subxectivo e Benestar psicolóxico Modelo multidimensional do benestar Modelos e teorías sobre as necesidades psicolóxicas e a súa relación co benestar e a relación profesional da saúde-paciente</p>
<p>2. Emocións e saúde</p>	<p>O concepto de emoción e outros conceptos relacionados Expresión facial e emoción Teorías da emoción Clasificación de emociónelas Utilidade das emocións Emociones e saúde</p>
<p>3. Estrés e burnout</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Conceptualización da Tensión 2. Os Modelos Explicativos da Tensión 3. O burnout 4. O Control da Tensión e a Mente.<ol style="list-style-type: none"> 4.1. Tensión e Autoaxuda. 4.2. Algunhas Cuestións Básicas para afrontar a Tensión. 4.3. Métodos Prácticos para controlar a Tensión
<p>4. Saúde e enfermidade</p>	<p>O proceso da Saúde e a Enfermidade Concepcións médicas da saúde Concepcións sociais da saúde O estado de saúde ideal Saúde e prácticas culturais Concepcións e vivencias da enfermidade A percepción da enfermidade O coidado da saúde</p>
<p>5. A adherencia ó tratamento</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cumprimento ou adherencia 2. Criterios de estimación da falta de adherencia 3. Tipos de non adherencia 4. Métodos de detección da non adherencia<ol style="list-style-type: none"> 4.1. A medida de actividades fose do contexto clínico 4.2. O coidador e a adherencia 5. Consecuencias da falta de adherencia 6. Factores asociados á adherencia 7. Mejora de la adherencia

6. A reserva cognitiva e o deterioro cognitivo	<p>Reserva Cerebral Reserva Cognitiva Variables que interveñen na reserva cognitiva: A educación As actividades cotiás A actividade física A actividade mental Actividade social e lecer El estilo de vida La dimensión afectivo-emocional Otros factores La Medición de la Reserva Cognitiva Reserva Cognitiva y DCL Deterioro Cognitivo Ligero</p>
7. As demencias.	<p>Caracterización da Dependencia. Dependencia e Demencia. Caracterización da Demencia. Déficits Cognitivos Déficits Sociais Déficits Afectivos-Motivacionais Trastornos de Conduta Tipos principais de Demencias A Demencia de Alzheimer</p>
8. As discapacidades	<p>A DISCAPACIDADE PSÍQUICA: DISCAPACIDADE INTELECTUAL E Os TRASTORNOS XENERALIZADOS DO DESENVOLVEMENTO 1.1. Conceptualización do Atraso Mental. 1.2. Factores Etiolóxicos. 1.3. Os Indicadores de Problemas de Atraso Mental. 2.1. Conceptualización dos TGD. 2.2. Tipos de trastornos. 2.3. O TRASTORNO AUTISTA: descrición, etiología, prevalencia e concepto de espectro autista. 2.4. Os OUTROS TGD: síndrome de rett, síndrome desintegrativo infantil, síndrome de asperger. 2.5. Recomendacións para a intervención. As DISCAPACIDADES FÍSICAS 3.1.- Acerca da enfermidade e as súas secuelas. 3.2.- As discapacidades físicas: Descrición e tipos. 3.2.1.- As discapacidades por enfermidade en curso. 3.2.2.- As discapacidades por secuelas e limitacións motrices. 3.3.- Algunhas recomendacións de intervención.</p>

Planning				
Methodologies / tests	Competencies / Results	Teaching hours (in-person & virtual)	Student?s personal work hours	Total hours
Case study	A1 A4 A6 A17 B2 B3 C4 C6 C8	10	30	40
Guest lecture / keynote speech	A1 A4 A6 B1 B5 C1 C5	40	20	60
Directed discussion	A4 A13 B4 C1 C4 C6	10	0	10

Workbook	A4 A6 A17 B1 B3 C6 C8	0	25	25
Supervised projects	A17 B1 B3 B4 B5 C1 C3 C6 C8 C9	2	27	29
Laboratory practice	A4 A13 A17 B2	26	30	56
Objective test	A1 A4 A6 B1 B2 B3 C1	2	0	2
Personalized attention		3	0	3

(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
Methodologies	Description
Case study	O alumno enfróntase á resolución dun caso, real ou suposto, ante o que ten que realizar unha avaliación, elaborar unhas conclusións e expor un proceso de intervención
Guest lecture / keynote speech	Exposición por parte do profesor dos contidos máis relevantes dunha determinada temática de especial interese e incidencia formativa. Vai acompañada de orientacións sobre a maneira máis adecuada de aprender os devanditos contidos
Directed discussion	Discusión en grupo sobre algúns dos contidos do programa. Esta discusión ha de ir apoiada en coñecementos sobre o tema e argumentos. Moderada polo profesor da materia
Workbook	O alumno deberá realizar a lectura de textos, capítulos de libros ou artigos de relevancia científica, seleccionados polo profesor. Recibirá unha atención personalizada nesta tarefa
Supervised projects	Ao comezo do curso fixaranse unha serie de actividades, individuais e colectivas, sobre os contidos máis relevantes do programa. O alumno deberá elaboralas e entregalas para a súa avaliación
Laboratory practice	Nas sesións prácticas da materia exporanse unha serie de casos, supostos, situacións reais, instrumentos de avaliación ou programas de intervención. O alumno ha de analizar, avaliar e expor unha solución razoada e válida terapéuticamente.
Objective test	As probas obxectivas da materia (2 probas coincidindo co final de cada cuadrimestre) consistirán nunha serie de actividades, de carácter fundamentalmente aplicado, nas que o alumno deberá utilizar os coñecementos adquiridos na materia ao longo do curso

Personalized attention	
Methodologies	Description
Laboratory practice Case study Supervised projects	Durante a realización dos casos expostos, das prácticas clínicas e dos traballos tutelados o alumno disporá de sesións de orientación, tanto individuais como grupales, nos que se lle asesorará sobre as técnicas e estratexias de estudo que lle permitan a aprendizaxe e o traballo autónomos. Este asesoramento estará fixado desde o comezo do curso e terá un carácter periódico.

Assessment			
Methodologies	Competencies / Results	Description	Qualification
Laboratory practice	A4 A13 A17 B2	Levarase un caderno de prácticas ao longo do curso, que serán avaliadas polo profesor en función da súa validez para resolver os problemas expostos	10
Case study	A1 A4 A6 A17 B2 B3 C4 C6 C8	Valorarase a capacidade de análise do caso, de avaliación das dimensións explicativas fundamentais e de elaboración de propostas de intervención	5
Guest lecture / keynote speech	A1 A4 A6 B1 B5 C1 C5	Valorarase a asistencia e a participación do alumnado nas sesións maxistras	5
Supervised projects	A17 B1 B3 B4 B5 C1 C3 C6 C8 C9	Valorarase a realización puntual das actividades fixadas no programa do curso, a capacidade de crítica e innovación do alumno, a documentación utilizada e a validez das achegas realizadas	10

Objective test	A1 A4 A6 B1 B2 B3 C1	Valorarase a realización puntual das actividades fixadas no programa do curso, a capacidade de crítica e innovación do alumno, a documentación utilizada e a validez das achegas realizadas	70
----------------	-------------------------	---	----

Assessment comments

As porcentaxes asignadas a cada proba pode sufrir pequenas modificacións dun curso a outro con respecto á memoria verificada en función das necesidades da materia.

O alumnado que, tendo recoñecida a condición de estudante a tempo parcial, teña solicitado no Decanato a dispensa académica se mantene el mesmo criterio que para los estudiantes que estén a tiempo completo.

Sources of information

<p>Basic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - IMSERSO (2008). La participación social de las personas mayores. Madrid: IMSERSO - Cabanach, R.G.; Valle, A.; Fariña, F., y Arce, R. (Eds.) (2010). Calidad de vida, bienestar y salud. A Coruña: Psicoeduca - Álvarez, J. y Sicilia, M. (2007). Deterioro cognitivo y autonomía personal básica en personas mayores. Anales de Psicología, 23(2), 272-281 - Blanco, A. y Díaz, D. (2005). El bienestar social: su concepto y medición. Psicothema, 17(4), 582-589 - Crespo, M. y López Martínez, J. (2007). El estrés en cuidadores de mayores dependientes. Cuidarse para cuidar. Madrid: Pirámide - Artaso, B., Goñi, A. y Biurrun, A. (2002). Estrategias de afrontamiento de las cuidadoras informales del paciente con demencia. Cuadernos de Medicina Psicosomática y Psiquiatría de Enlace, 60/61, 38-45. - Lazarus, R. S. y Folkman, S. (1986). Estrés y procesos cognitivos. Barcelona: Martínez Roca - Gollwitzer, P. M. y Brandstätter, V. (1997). Implementation intentions and effective goal pursuit. Journal of Personality and Social Psychology, 73(1), 186-199 - Montorio, I. y Izal, M. (Eds.) (1999). Intervención psicológica en la vejez. Aplicaciones en el ámbito clínico y de la salud. Madrid: Síntesis - Cabanach, R., Cervantes, R., Doniz, L. y Millán, P. (2007). La atención psicológica al cuidador. El estrés del cuidador. A Coruña: Psicoeduca - Pardo, A. (2005). La cultura de la sobreprotección. Revista Multidisciplinar de Gerontología, 15(3), 166-170 - Riediger, M. (2008). Motivational systems and the pursuit of goals: lessons learned from older adults. The European Health Psychologist, 10, 37-40 - Chico, E. (2002). Optimismo disposicional como predictor de estrategias de afrontamiento. Psicothema, 14(3), 544-550 - Martínez-Correa, A., Reyes, G.A., García-León, A. y González-Jareño, M. I. (2006). Optimismo/pesimismo disposicional y estrategias de afrontamiento del estrés. Psicothema, 18(1), 66-72 - Abellán, A. (2003). Percepción del estado de salud. Revista Multidisciplinar de Gerontología, 13 (5), 340-342 - Verdugo, M.A (Ed.) (1995). Personas con discapacidad. Perspectivas psicopedagógicas y rehabilitadoras. Madrid: Siglo XXI. - Gaugler, J.E., Kane, R.L. y Newcomer, R. (2007). Resilience and transition from dementia caregiving. Journal of Gerontology: Psychological Sciences, 62B(1), 38-44 - Menezes de Lucena, V.A., Fernández Calvo, B., Hernández, L., Ramos, F. y Contador, I. (2006). Resiliencia y el modelo Burnout-Engagement en cuidadores formales de ancianos. Psicothema, 18(4), 791-796 - Van der Kolk, B (2017). Cerebro, mente y cuerpo en la superación del trauma. Editorial Eleftheria SL - Levine, P. (2018). Cerebro y cuerpo en busca del pasado vivo. Editorial Eleftheria SL - Hanson, R. (2013). Cultiva la felicidad.. Editorial Sirio - Stewart, D. E., & Yuen, T. (2011). A systematic review of resilience in the physically ill. Psychosomatics, 52(3), 199-209 - Holmes, E. A., Hughes, D. A., & Morrison, V. L. (2014). Predicting adherence to medications using health psychology theories: a systematic review of 20 years of empirical research. Value in Health, 17(8), 863-876 - Stalmeier, P. F (2011). Adherence and decision AIDS: a model and a narrative review. Medical Decision Making, 31(1), 121-129.
<p>Complementary</p>	

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

FUNCTIONAL AND PSYCHOSOCIAL ASSESSMENT/651G01007

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Subjects that continue the syllabus

CLINICAL TRAINING I/651G01035

Other comments

Non se precisan requisitos previos para cursar a materia Para axudar a conseguir unha contorna inmediata sustentable e cumprir cos obxectivos estratéxicos do Plan Green Campus da Facultade de Fisioterapia, os traballos documentais que se realicen nesta materia poderanse solicitar tanto en formato papel como virtual ou soporte informático. De realizarse en papel, seguiranse na medida do posible as seguintes recomendacións xerais: - Non se utilizarán plásticos.- Realizaranse impresións a dobre cara.- Empregarase papel reciclado.- Evitarase a realización de borradores.

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.